

Puumarkkinaselvitys - alustavia tuloksia

Puumarkkinatyöryhmä 10.6.2025

Paula Horne, Jari Viitanen

Työpaketti 1 Puumarkkinamuutokset

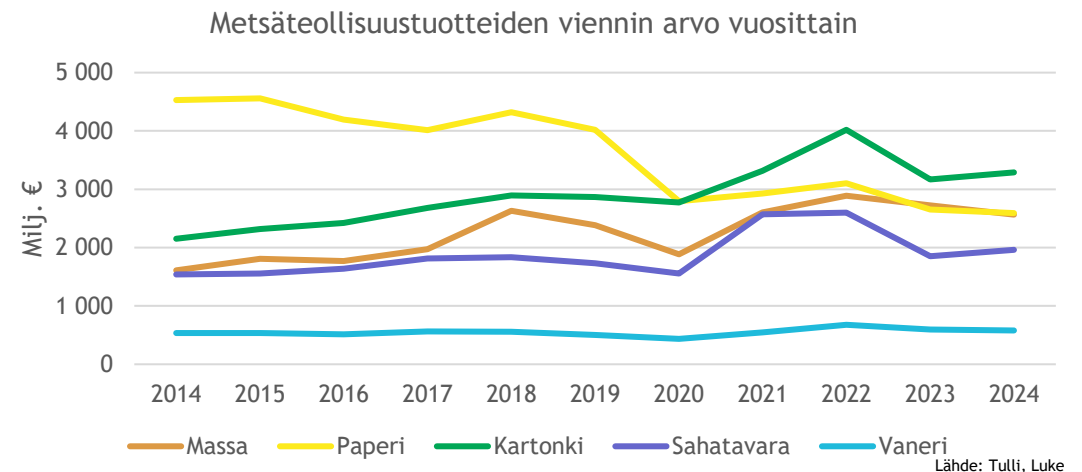
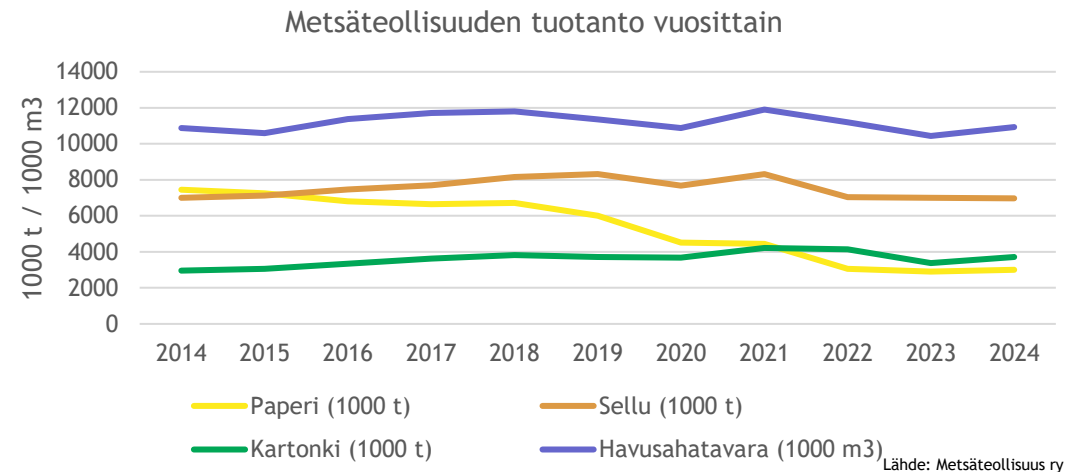
Laadullinen ja määrällinen kuvaus 2020-luvun muutostekijöistä ja ohjauskeinoista, niiden keskinäisestä suhteesta sekä niiden vaikutuksen voimakkuudesta Suomen puumarkkinoilla.

Merkittävimmät puumarkkinamuutokset

Finanssikriisin jälkeinen paperin kysynnän lasku käynnisti alan rakennemuutoksen.

2015-2024:

- Äänekosken biotuotetehdas (2016)
- Keski-Euroopan tuhopuun määrä suurimmillaan (2018)
- Kivihiilestä ja turpeen energiakäytöstä luopuminen alkoi. Turvetta ja kivihiiltä korvattiin venäläisellä tuontihakkeella (2019-)
- Sahatavaran huippusuhdanne (2021-2022)
- Venäjän puuntuonnin päättyminen (2022)
- Kemin ja Oulun investoinnit (2023/2025)

Merkittävimmät metsäpoliittiset muutokset

- **Normiohjaus**
 - Metsälain ja metsätuholain uudistukset 2014 **vapauttivat päätehakkuut rajoituksista ja mahdollistivat eri-ikäisrakenteisen metsätalouden harjoittamisen.**
 - **Metsärahastojen toiminta** kasvoi merkittävästi yhdenkertaisen tuloverotuksen tai jopa lähes verottomuuden tultua mahdolliseksi: yksi mahdollistava taustalaki oli laki vaihtoehtorahastojen hoitajista (voimaan 15.3.2014).
 - Lisäksi kasvava **EU:n normiohjaus (huom. EU:lla ei juuri ole metsänomistajien taloudellista ohjausta)**: LULUCF-asetus, metsäkatoasetus, ennallistamisasetus, uusiutuvan energian direktiivi, taksonomia-asetus...
 - **Informaatio-ohjaus**
 - **Suomen metsäkeskus** muodostettiin 2012 aiemmista alueellisista metsäkeskuksista.
 - Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmä oli perusta metsätietojen käsittelylle metsäkeskuksessa: mm. **Metsään.fi -järjestelmän rakentaminen ja vakiinnuttaminen** metsävaratietojen portaalina nykypäivään mennessä.
 - **Metsänhoitoyhdistysten asema muuttui vuoden 2015 alusta**, kun metsänhoitomaksusta luovuttiin ja metsänhoitoyhdistysten toimintaa vapautettiin merkittävästi: fuusiot
 - **Tapion julkaisemat metsänhoitosuosituks** uusittiin merkittävästi vuonna 2006. Sen jälkeen vaihtoehtoja on lisätty metsänkäsittelyissä. Metsänomistajille perussuosituks
- ovat saatavilla Metsään.fi –portaalissa. Vuonna 2024 uusittiin harvennussuosituks
- uudistus oli ristiriitainen, sillä vaikka ensiharvennusten jälkeistä tiheyttä kasvatettiin ja sitä korostettiin viestinnässä, esiteltiin myös ylimitoitettuun viiden prosentin reaalikorkokantaan perustuvat harvennusmallit.
- Yksityisen puunmyyjien ja puunostajien hallinnoiman **Kuutio.fi –puumarkkinaportaal**in käynnistys toukokuussa 2017 ja vakiinnuttaminen nykypäivään mennessä.

Merkittävimmät metsäpoliittiset muutokset

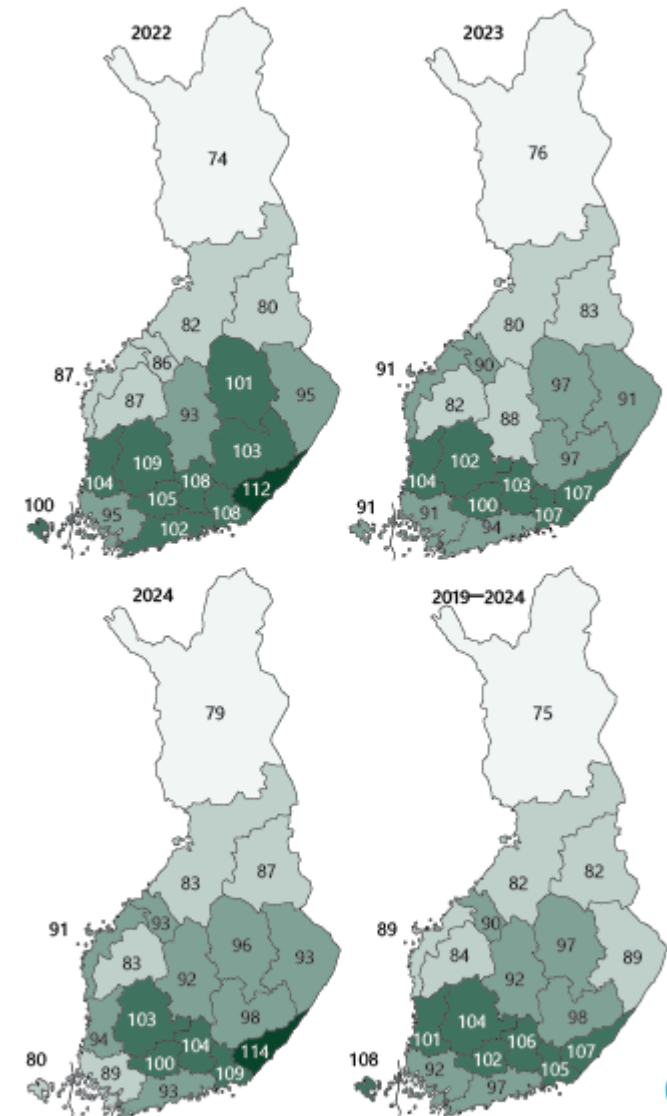
- **Taloudellinen ohjaus (tuet ja verotus)**
 - Jo aiempi Kemera-laki (1996) painottui taimikon- ja nuoren metsän hoitoon. Energiapuun korjuutuen järjestelyt EU-lainsäädännön näkökulmasta jopa viivästyttivät 1.6.2015 voimaan tullutta uutta Kemera-lakia vuosikausia: vuonna 2011 valmisteltu laki pienpuun energiatuesta ei lopulta tullut koskaan voimaan.
 - Merkittävä hallinnollinen kevennys saatiin aikaiseksi, kun 2024 voimaan tullessa **Metka-laissa säädettiin de minimis -asetukseen perustuva taimikonhoidon ja energiapuun keruutuki**. Tuet maksetaan jälkikäteen ilman aiemmassa Kemera-laissa vaadittua ennakkosuunnitelmaa: se on Metsäkeskuksen tietojen mukaan lisännyt tuen käyttöä.
 - **Maanvuokratulot** säädettiin muiksi pääomatuloiksi 2025 alkaen: esimerkiksi metsänvuokratulot ja pellonvuokratulot olivat aiemmin maataloustuloja, jatkossa ne ovat erillisinä vuokratuloina seurattavia pääomatuloja. Esimerkiksi Tornator Oy on pyrkinyt tekemään metsänvuokrasopimuksia.
 - Perintö- ja lahjaverotus kiristyy (ohjauskeinona) automaattisesti, kun metsäkiinteistöjen arvot nousevat ja veroasteikkoihin tehdään vain harvoin tarkistuksia: **perintö- ja lahjaverot aiheuttavat omistajanvaihdosten korostumista puunmyynneissä sekä metsätilojen ja niiden osien myyntejä**.
 - Verotuksessa yritettiin tehdä metsätilojen sukupolvenvaihdoksia edistävä uudistus Sipilän hallituskaudella: vuonna 2017 voimaan tulleesta **metsälahjavähennyksestä tehtiin ehdoiltaan ja tavoitteiltaan vain noin yhdelle prosentille metsänomistajia sopiva kannustinjärjestelmä***.
 - Hallituksen toukokuisen esityksen mukaan vuodesta 2026 alkaen metsävähennyspohjaa ja vuosittaista metsävähennystä kasvatetaan 60 prosentista 75 prosenttiin. Uudistus on perusteltu vastaamaan metsärahastojen metsäkiinteistömarkkinoilla saamaan merkittävään markkinaosuuteen, mutta muutoin **perintö- ja lahjaveroon kytketty sukupolvenvaihdoshuojennus vastaisi huomattavasti paremmin nykyiseen yksityismetsien puuntarjontatilanteeseen (ks. dia "Yksityismetsät hakkuumahdollisuuksien rajoilla")**, EU-normiohjaukseen sekä ilmastomuutoksen hillinnän ja monimuotoisuuden säilyttämisen tarpeisiin.

Yksityismetsät hakkuumahdollisuuksien rajoilla

- Metsähallitus hakkaa noin puolet (6,5 milj. m³/v) monikäyttömetsiensä kasvusta (12,6 milj. m³)*
- Yksityismetsät hakkaavat hyvinkin tehokkaasti, mikä näkyy maan eteläosissa korkeina, **jopa yli 100 prosentin toteutuneina** hakkuukertymien osuuksina suurimmasta ylläpidettävästä hakkuukertymäarviosta.**
- Lukessa MELA-ohjelmistolla tehdyssä hakkuumahdollisuuksien laskennassa ei ole omistajakohtaisia kestävyysrajoitteita, joten Metsähallituksen omaa käyttöpuusuunnitetta ei voida suoraan verrata alueellisiin kestävyysrajoitteisiin perustuviin hakkuumahdollisuusarvioihin.

* Metsähallituksen yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet - Omistajapoliittiset tavoitteet. 2024 Seurantaraportti. Metsähallitus, Vantaa 2025.

** <https://www.luke.fi/fi/tilastot/hakkuukertyma-ja-puuston-poistuma/hakkuukertyma-ja-puuston-poistuma-alueittain-2024>

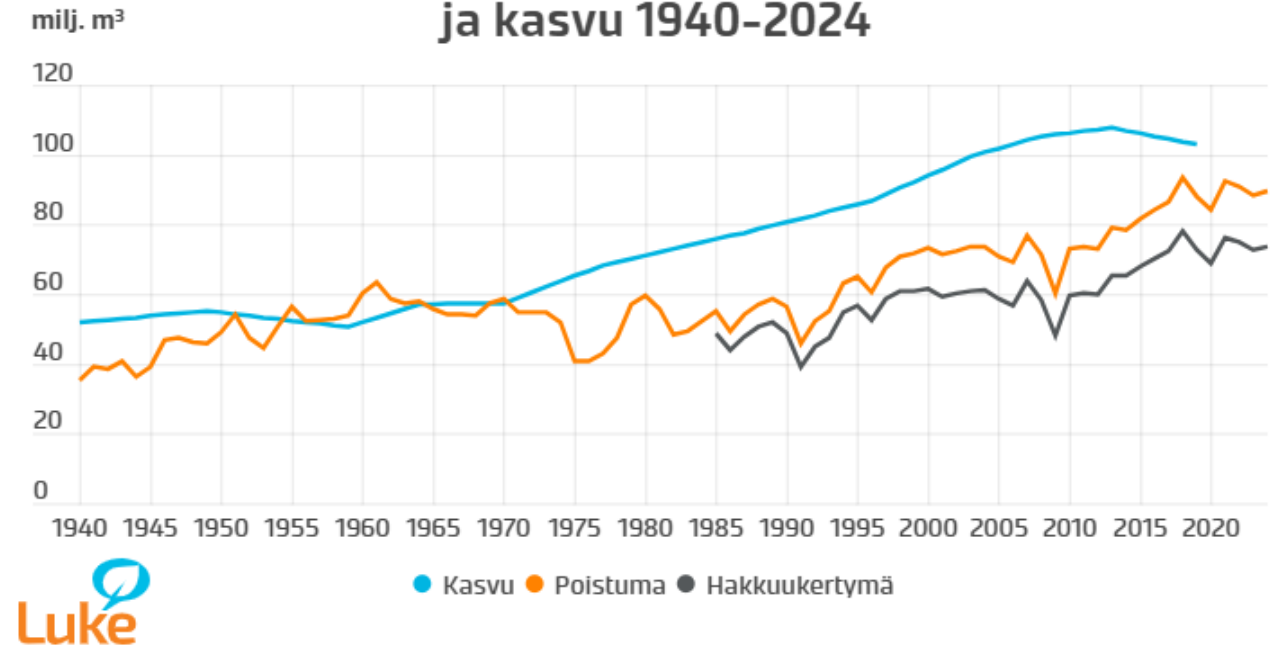
Työpaketti 2 Raakapuun saatavuus

Skenaariot puuvarojen, raakapuun saatavuuden ja teollisuus- ja energiapuun kysynnän kehityksistä ja lähivuosien näkymistä Suomessa ja Itämeren alueen maissa

Puuvarojen kasvu hidastumassa

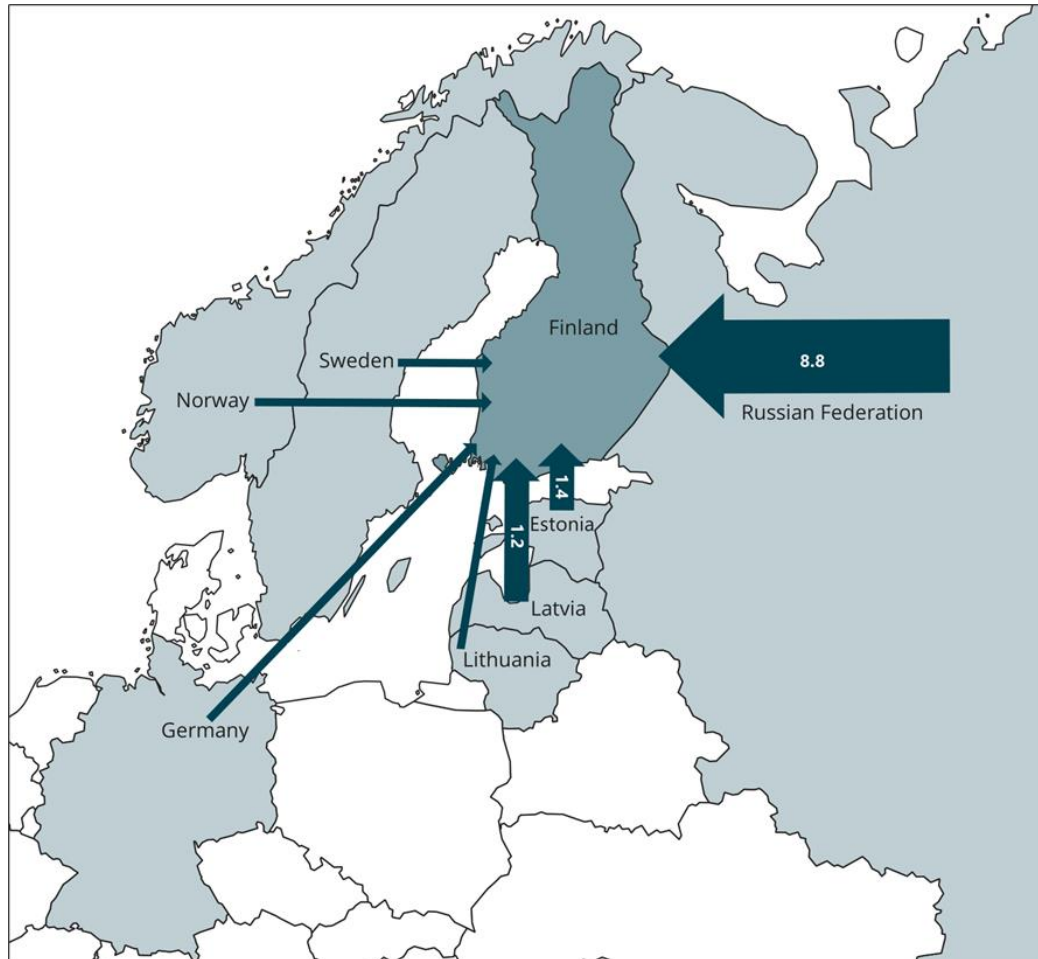
- Puuston kasvu vuodessa 103 milj. m³, 4,5 m³/ha VMI(13) mukaan.
- Puuston tilavuus 2,55 mrd. m³. Kaksi kolmasosaa tilavuudesta Etelä-Suomessa ja loput Pohjois-Suomessa.
- Puuston keskitilavuus metsämaalla 122 m³/ha.
- Päivitetyt MELA-luvut suurimmasta ylläpidettävissä olevasta hakkuukertymästä (SY) tulevat syksyn 2025 aikana kuten myös skenaariotarkastelut.
- Erilaiset politiikkatoimet todennäköisesti supistavat metsien taloudellista hyödyntämistä ja raakapuun saatavuutta.

Puuston hakkuukertymä, poistuma ja kasvu 1940-2024

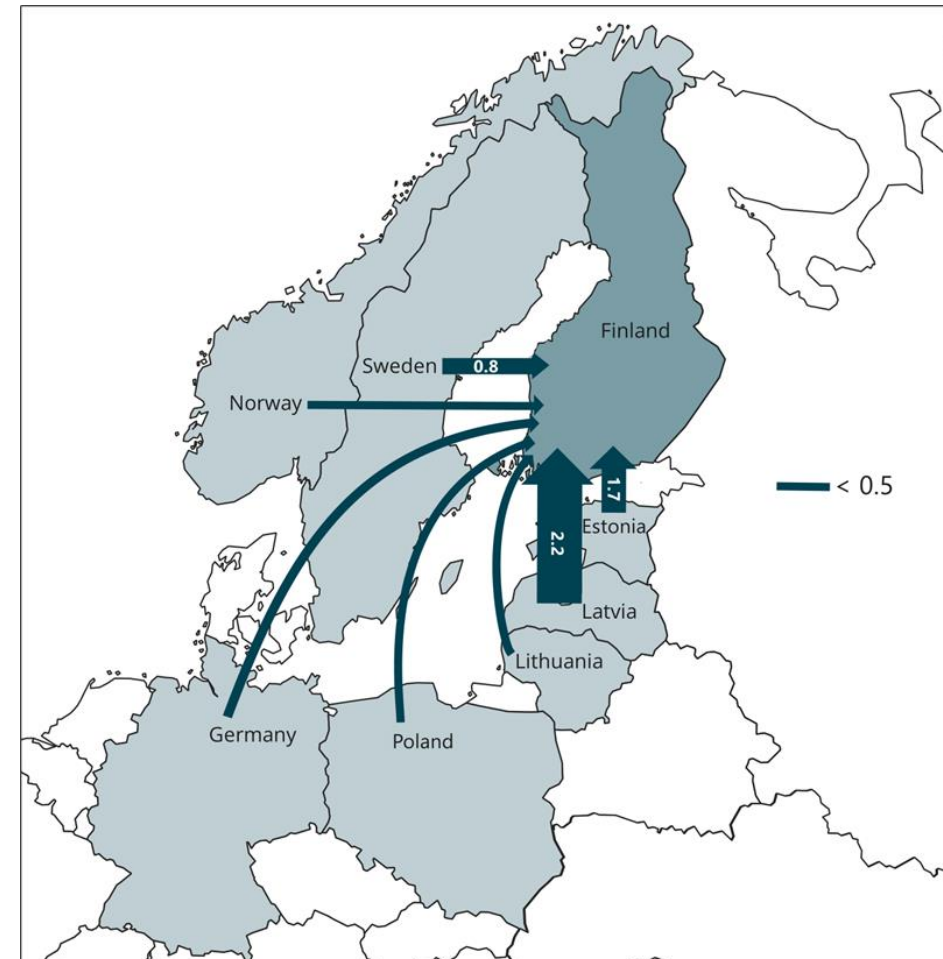

Raakapuun tuonti vakiintumassa noin 5 milj. kuutiometrin tasolle

2021 (11,8 milj. m³)

2024 (5,2 milj. m³)

Työpaketti 3 Puumarkkinoiden toimivuus

Kuvaus puun ohjautumisesta eri käyttötarkoituksiin ja laadullinen kuvaus sen prosesseista, arvio ohjaustarpeesta.

Laadullinen arvio markkinainformaation nykytilasta suhteessa puumarkkinoiden toimivuuteen ja arvonluontiin sekä kehittämistarpeiden tunnistaminen.

Arvio runkopuuhinnoittelun yleisyydestä ja tilastointikelpoisuudesta

Puumarkkinoiden toimivuus ja markkinainformaatio - Nostoja haastatteluista

- **Puun vaihto** nähtiin puumarkkinan toiminnan kannalta keskeisenä. Ilman sitä ei olisi nykyisen kaltaista alueellista kysyntää puutavaralajeille. Puun vaihto on elinehto pienille yrityksille, joilla ei ole omaa hankintaorganisaatiota.
- Puuta jalostavan teollisuuden **arvonluontia ohjaavat markkinat ja hinta**. Puun nähtiin ohjautuvan sinne, missä siitä saadaan paras tuotto, mutta korkea raaka-aineen hinta voi johtaa ”vääristymiin”, kuten tukkipuun päätymiseen selluksi ja kuitupuun energiaksi.
- Arvonluonnin kannalta puu ohjautuu pääosin hyvin, sinne missä siitä saadaan **paras tuotto**. Markkinat ohjaavat, kuten polttoon perustumaton tuotannon kasvu, mikä vähentää puun energiakäyttöä tulevinä vuosina ja korjaa ”vääristymän”.
- Perinteisen puutavaralajikaupan sijaan yleistynyt **runkohinnoittelu** ei näy tilastoissa, minkä katsottiin heikentävän markkinan läpinäkyvyyttä ja supistavan hintatilaston kattavuutta.
- **Kilpailulainsäädäntö** nousi keskeisimmäksi rajoittavaksi tekijäksi informaation lisäämiseksi. Markkinainformaatio tulee olla riittävän yleisellä tasolla huomioiden, ettei yksittäisen toimija tiedot ole pääteltävissä. Informaatio ei myöskään saa olla ohjaavaa.

Runkohinnoittelun puun tilastointi - kysely tiedontoimittajille käynnissä

- Runkohinnoittelun puun tilastointikysely lähtenyt Luken puukauppatilaston tiedonkeruun kohdejoukolle: yhteensä reilulle 60 puuta ostavalle Metsäteollisuus ry:n tai Sahateollisuus ry:n jäsenyritykselle tai metsänhoitoyhdistykselle.
- Lisäksi kysely on lähetetty tiedoksi edunvalvontajärjestöille: Metsäteollisuus ry, Sahateollisuus ry, MTK.
- Kyselyyn on tällä hetkellä runsaat 30 vastausta, mikä on vastausprosenttina hieman alle 50 %. Vastausprosentti on suuremmilla puunostajilla korkeampi kuin pienillä.
- Valtaosa (77 %) kyselyyn tähän mennessä vastaajista kokee tilastoinnin aloittamisen tarpeelliseksi jo vuoden 2026 alusta ja 10 %:n mielestä tilastointi tulisi aloittaa myöhemmin. Vain 13 %:n mielestä tilastointi ei ole tarpeen. Tulosten lopullinen tarkastelu tehdään elo-syyskuussa Lukessa, jonka jälkeen työ jatkuu edunvalvontajärjestöjen ja Luken tilastopalvelun kanssa.

Kyselyssä kartoitetaan

1. Runkohinnoittelun käyttö ja tilastointimahdollisuudet teollisuuspuun kaupassa
 - Tarkemmat kysymykset uudistushakkuiden (uh) ja harvennushakkuiden (hh) runkohinnoitelluista pystykaupoista.
 - Edelleen uh ja hh runkohinnoittelun käyttö mänty-/kuusi-/koivupuun pystykaupoissa hinta-alueittain, jotta saadaan alustava käsitys tietojen julkistamismahdollisuuksista.
 - Runkohinnoittelun puukaupan prosenttiosuudet kaikista tehdyistä uh ja hh hakkuutapojen pystykaupoista.
 - Käytössä oleva hinnoittelumalli ja/tai -tekijät runkohinnoittelussa.
2. Toimijoiden näkemykset tilastoinnin aloittamisesta ja tilastoinnin mahdollisesta sisällöstä.

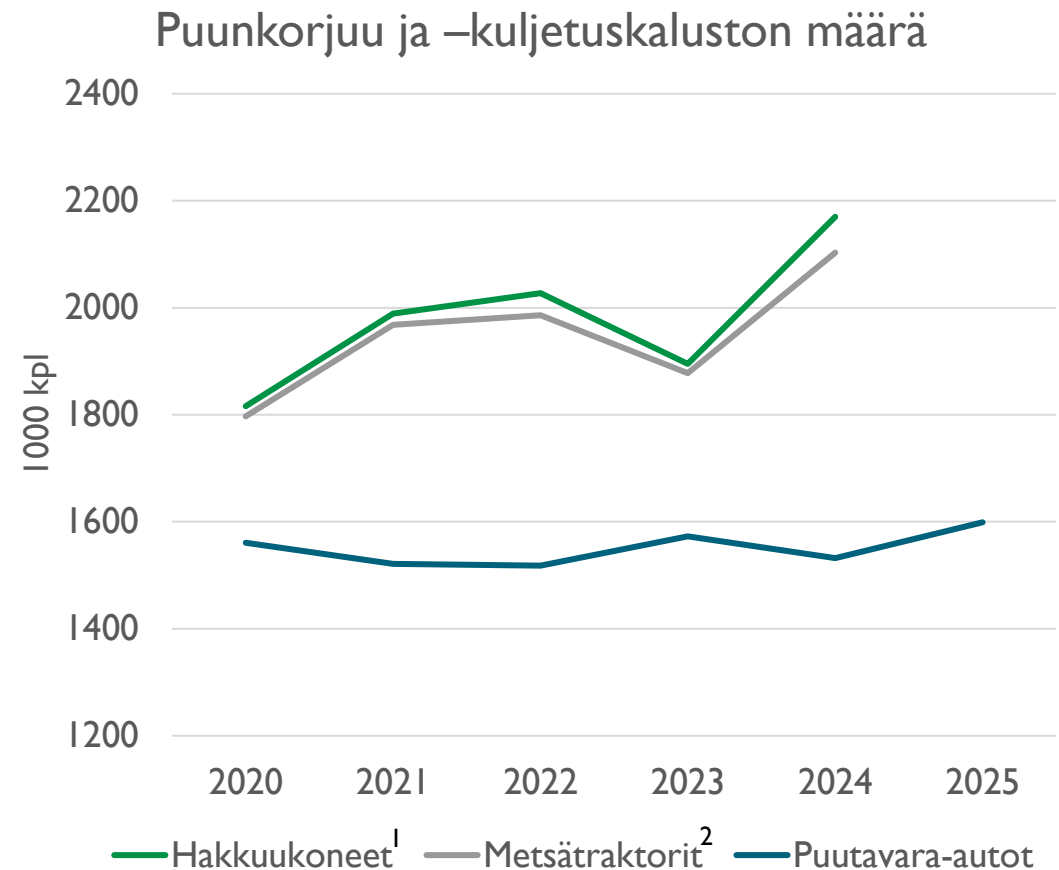
Työpaketti 4 Logistiikka, työvoima ja metsänomistajien aktiivisuus ja omistusrakenne

Määrällinen ja laadullinen kuvaus puunkorjuun ja -kuljetuksen resursseista ja niiden käytöstä, arvio resurssien kehittymisestä ja riittävydestä. Arvio työvoiman riittävydestä ja osaamisesta.

Arvio puuntarjontaan vaikuttavista muutoksista metsänomistajakunnan rakenteessa sekä metsänhoidossa. Mahdolliset ehdotukset omistusrakenteiden kehittämiseksi.

Logistiikkaresurssit tilastojen perusteella

- Käytössä olevien hakkuukoneiden ja metsätraktoreiden määrät kasvoivat selvästi vuonna 2024. Puutavara-autojen määrät kehittyivät tasaisemmin. (ks. kuvaaja)
 - Metsäkoneiden ensirekisteröinnit nousivat vuoden 2022 vajaasta 500:sta reiluun 600 vuosiksi 2023-2024.
 - Puutavara-autojen ensirekisteröinnit nousivat vuoden 2021 noin 150:stä selvästi yli 200 vuosiksi 2022-2024.
- Kotimaisen puun kaukokuljetuksesta vuosina 2020-2024 kuljetettiin keskimäärin 71 % puutavara-autolla, 26 % rautateitse ja 3 % vesiteitse (Metsäteho 2025).
 - Rauta- ja vesitiekuljetusten osuus on noussut.
 - Keskikuljetusmatkat ovat pysytelleet varsin vakaina vuosina 2022-2024.

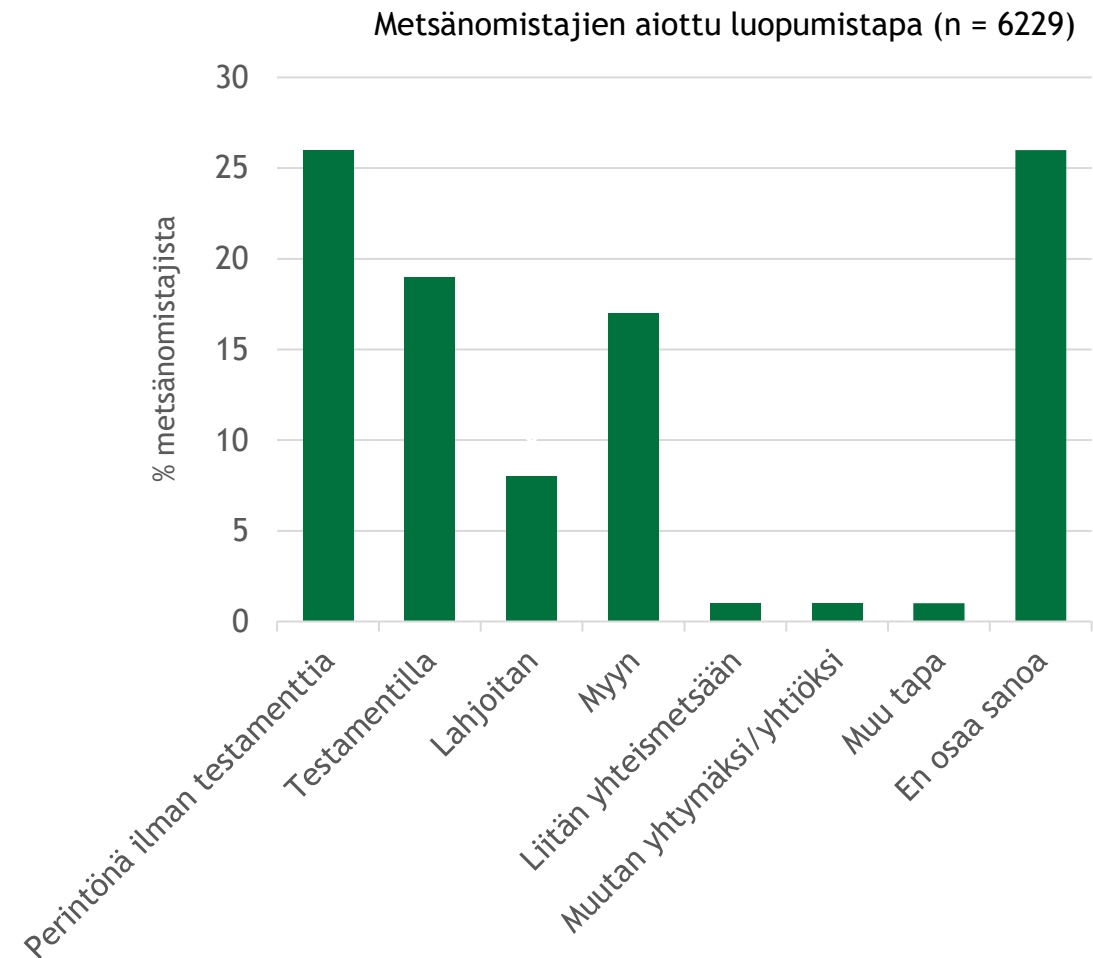
Lähde: Luke, MetsäTrans-lehti

¹vuosikeskiarvo (Luken tilasto),

²määrä vuoden alussa (MetsäTrans-lehti)

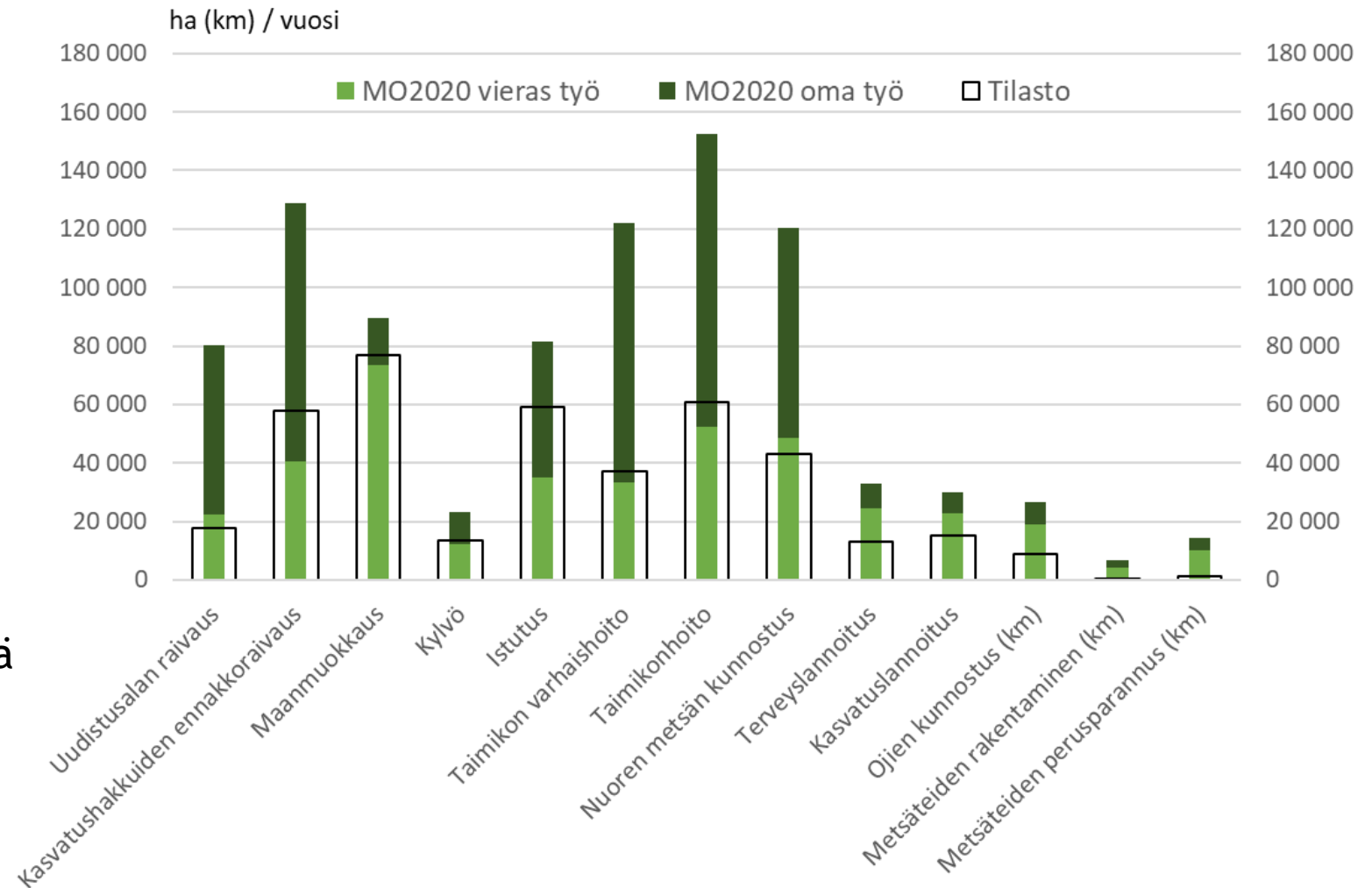
Metsätilan omistuksen siirtymä

- Metsänomistajien aikomus siirtää omistus eteenpäin seuraa osittain tapaa, jolla tila on saatu omistukseen.
- Perhesuhteilla on vaikutus luopumisaikaisiin: omistuksensiirto perheen tai suvun sisällä on säilynyt yleisenä käytäntönä
- Tilansa testamentilla jättävistä: yhdelle 40 %, jaettavaksi usealle 38 %, yhteiseksi 20 %
- Tilansa lahjoittavista: yhdelle 34 %, jaettavaksi usealle 37 %, yhteiseksi 28 %
- Tilansa myyvistä: yhdelle suvusta 40 %, useammalle suvusta 22 %, markkinoilla 34 %

Metsänhoito- ja metsänparannustöiden tilastosta puuttuva (mutta tiedossa oleva puute) metsänomistajien omatoimisuus on merkittävää

- Kuvassa Metsänomistaja 2020 -aineistosta (MO2020) lasketut alustavat ja tarkistamattomat tulokset: töiden keskimääräinen vuosittainen taso 2016-2018
- Valtakunnan metsien inventoinnista (VMI 2019-2023) on saatu vastaavanlaisia alustavia tuloksia
- Sekä MO2020- että VMI-aineistot vaativat vielä työtä ja tarkistuksia (ja tutkimustyön resurssointia).

Kiitos

